

SCHOON WATER IN RIJN-WEST 2020-4

Nieuwsbrief van het Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-West

Reactie? Mail wijzer@xs4all.nl

"Samenwerken is de enige manier om verder te komen"

Jeannette Baljeu, voorzitter RBO Rijn-West en Gedeputeerde Zuid-Holland

Is er in Zuid-Holland een water dat u aanspreekt vanwege de goede kwaliteit?

"Ik heb nog lang niet al het water in Zuid-Holland gezien. Maar de Zevenhuizerplas is heel erg goed. Het zwemwater daar is uitstekend en er is een mooie combinatie met natuur. Het is echt een voorbeeldplas waar de ecologie centraal staat. Er is zelfs een film over gemaakt."

Waarom is werken aan schoon water belangrijk?

"Wonen, werken, recreëren, natuur, de leefomgeving, alles is met elkaar verbonden. De hele Randstad is ontzettend druk bevolkt. En als je fijn wilt leven heb je een aangename en

gezonde leefomgeving nodig. Daar is schoon water een heel belangrijk onderdeel van.

Inzetten op schoon water is trouwens ook belangrijk in het licht van de discussie over droogte en drinkwatervoorziening."

We maken nu plannen voor de 3^e KRW-periode 2022-2027. Wat zijn wat u betreft de belangrijkste opgaven waar we voor staan?

"Er zijn natuurlijk in het verleden enorme slagen gemaakt. Neem de afvalwaterzuivering in het gebied van Hollandse Delta, die is pas in 1986 aangesloten op de riolering. Je kan je nu niet meer voorstellen dat dat vroeger op de rivier loosde."

"We zullen nog keihard moeten werken om in 2027 onze doelen te halen. Dat vraagt iets van ons allemaal. Ik hoop dat het overal gaat lukken, maar er zijn nogal wat verschillen.

De Nieuwkoopse Plassen zitten er tegenaan, dat geldt ook voor de Bergse Plassen. Ik hoop dat die met een gebiedsgerichte aanpak nog een sprongetje kunnen maken, vooral ook met de stikstofaanpak."

(Vervolg op pagina 2)

[Of lees het interview op www.rijnwest.nl](http://www.rijnwest.nl)

Blauwe tekst=link

Oktober 2020

Rivierkreeften kraken afvoerpipen

De aanpak van schadelijke exoten vraagt nadrukkelijker aandacht. De schade van de Amerikaanse rivierkreeft bijvoorbeeld kan de KRW-ambities voor schoon water in gevaar brengen. Amerikaanse rivierkreeften zijn volop aanwezig in Rijn-West, zo is vrijwel ieder afvoerpipje in Leiden inmiddels "gekraakt" ([nieuwsbrief Leiden](#)). De VNG heeft op initiatief van de gemeente Langedijk [een motie](#) aangenomen die erop aandringt dat het ministerie van LNV komt met maatregelen en aanpassing van regels. Op 25 november bespreekt het RBO Rijn-West of de aanpak van exoten onderdeel wordt van de Strategische Agenda Rijn-West.

Overleg ministers met RBO's

Op 11 september overlegden de RBO-voorzitters en vertegenwoordigers van de koepels met de ministers van I&W en LNV. Voor Rijn-West was Jeannette Baljeu aanwezig. Het was een constructief overleg, waarin beide ministers onderkennen dat alle partijen (dus ook de rijkspartijen) een verantwoordelijkheid hebben voor het nemen van de benodigde KRW-maatregelen. Daarmee is een zorgpunt van de RBO's geadresseerd. De minister van LNV heeft een uitnodiging gedaan om een bestuurlijke Klankbordgroep in te stellen en dit is door de regionale bestuurders omarmd. Er komt een vervolgoverleg in oktober.

Van Adviesnota naar Strategische Agenda

In een werksessie op 3 september heeft het Regionaal Ambtelijk Overleg (RAO) zich gebogen hebben over prioriteiten binnen de thema's van "Samen aan de slag", de Strategische Adviesnota van Rijn-West, waarvan een eerste concept eind juni is verschenen.

"Samen aan de slag" gaf een groot aantal handelingsperspectieven bij de thema's nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen en overige stoffen, vismigratie, habitat en beheer, grondwater, stedelijk water, landbouw/DAW, RWZI's, vergunningverlening en rol provincies. Met deze input heeft het kernteam een Strategische Agenda gemaakt. Deze geeft op hoofdlijnen de thema's waarmee Rijn-West de komende periode samen aan de slag gaat. Sommige opgaven worden elders al voldoende opgepakt, bijvoorbeeld medicijnresten. In het Jaarplan 2021 wordt de agenda vertaald in concrete activiteiten. Daarbij staat ook aangegeven wie een thema gaat trekken. Op de RAO's van 27 oktober en 11 november komt de Strategische Agenda aan de orde. Na bespreking in het RBO van 25 november en aanpassing waar gewenst kan Rijn-West dan in 2021 met de Agenda samen aan de slag.

Vervolg interview Jeannette Baljeu

"In veel gebieden hebben we nog een flinke slag te maken. Bijvoorbeeld met de meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen, en er blijven steeds nieuwe stoffen komen, zoals microplastics. We hebben nog veel stappen te zetten. En een belangrijke vraag is: hoe breng je het allemaal bij elkaar? De stikstof-discussie gaat hierin heel erg helpen, we kunnen het nodige bereiken met nieuwe technieken en ook door boerderijen die vee gaan houden op een iets groter gebied. Dit gaat ook helpen voor de KRW. Dat vraagt van boeren stappen en dat is voor hen niet altijd leuk. Je ziet dat ze steeds meer bewust worden van hun omgeving. Tegelijk moeten ze ook een boterham kunnen blijven verdienen."

Er wordt steeds meer nadruk gelegd op een integrale aanpak: koppeling van wateropgaven met andere opgaven. Hoe kunnen we een integrale aanpak verder versterken?

"We moeten kansrijke combinaties zoeken: combinatie met wonen, met verzilting, met ontwikkeling van natuur. En de combinatie met bodemdaling is een no-brainer. Dat kan heel veel opleveren. En als je slim combineert kan je ook financieel voor wat meer ruimte zorgen. Een mooi voorbeeld is de Groene **Cirkel Kaas en Bodemdaling in de Alblasserwaard**. Daar zijn we goed met de boeren in gesprek. Dat is belangrijk, je moet met elkaar spreken over wat het betekent, ook voor een bedrijf. Maar soms is een combinatie erg complex, dan moet je ook iets laten schieten. Want we moeten wel het doel van de KRW voor ogen houden. Het moet niet al te ingewikkeld worden, maar wel de kansen gebruiken die er zijn."

Waar kan de provincie het verschil maken bij werken aan schoon water?

"Onze rol is andere overheden met elkaar verbinden waar dat nodig is. We gaan er natuurlijk niet tussen zitten als het niet nodig is. Maar bij de KRW bijvoorbeeld zie ik wel een taak om de verbinding te zoeken. Het is bij uitstek

een taak die we als provincie kunnen en willen vervullen. Een voorbeeld is het project in de Alblasserwaard, daar werken we samen met veel partijen. En bij de stikstofaanpak zijn we heel ver met de gebiedsaanpak Nieuwkoop. In de Zuidwestelijke Delta zijn we aan de slag met de zoet-zout problematiek en het Nationaal Park. Wij trekken dat project en daarmee breng je echt onderwerpen bij elkaar. Dat kost tijd, we werken met veel partijen, zoals boeren, gemeenten, ondernemers. Dit zijn gebieden waar we goed stappen zetten."

Is het nodig de samenwerking in Rijn-West een extra impuls te geven en op welke punten?

"Ik heb nog niet veel vergaderingen meegemaakt. Ik zal vaker moeten komen en dat ben ik ook van plan. Ik ben heel blij met onze superactieve tweede voorzitter. Het is een heel interessant gezelschap, alle partijen zitten hier bij elkaar, je kan daar goed het gesprek aan. En dat is nodig, want samenwerken is de enige manier om verder te komen. Het moet daarom echt iets van de bestuurders zijn. Mijn wens is dat we het met elkaar kunnen doen." "Belangrijk is wat we nu echt gaan doen om de KRW gaan halen. Ik denk dat we echt scherper kunnen, dieper, en tot concrete afspraken kunnen komen. En dat we die afspraken gaan opvolgen. Aan praatstukken hebben bewoners niet veel. Je zou kunnen denken aan een bestuursovereenkomst. Dat kunnen we laten zien wat we doen, bijvoorbeeld in projecten."

Stel dat u in 2027 nog steeds gedeputeerde bent, waarop zou u dan graag met trots terugkijken als resultaat van werken aan schoon water?

"Hoofdpunt is dat we de KRW-doelen halen, dat is echt scherp. Integraliteit is belangrijk maar we mogen dit doel niet uit het oog verliezen. En het wordt best ingewikkeld om die doelen in 2027 te halen. Dat gaat denk ik niet overal lukken, maar voor het overgrote deel wel. En dan ben ik er vooral trots op dat we het dan samen hebben gedaan."

Hoge boezem Overwaard

Het rietmoeras in de Hoge Boezem van de Overwaard, bij de molens van Kinderdijk, is onderdeel van een project dat zowel de veiligheid moet verbeteren als bijdragen aan de waterkwaliteit. De boezemkanalen zijn tussen 1365 en 1370 gegraven om de afwatering van de Alblasserwaard te verbeteren. Omstreeks 1740 zijn de hoge boezems gesticht. Hier werd het water tijdelijk opgeslagen om van daaruit geloosd te worden op de Lek. Inmiddels is het een waardevol natuurgebied.

Rietmoeras voor helder water

Waterschap Rivierenland is hier een project gestart om de veiligheid te vergroten door verbetering van de kades, de waterkwaliteit te verbeteren en natuurwaarden te vergroten. Een belangrijk onderdeel hiervan is aanleg van een rietmoeras. Dit rietmoeras moet de golfoploop verminderen, zodat de moerassen niet verdwijnen en het water ook minder troebel wordt. Het moeras wordt zo ingericht dat het beter geschikt wordt voor soorten als purperreiger, porseleinhoen en slobbeend. Dat is van belang omdat de Hoge Boezem een Natura 2000 gebied is. Het project wordt daarom ook samen met de provincie Zuid-Holland uitgevoerd. Hiervoor hebben waterschap en provincie in 2019 een Samenwerkingsovereenkomst gesloten. Behalve het rietmoeras wordt ruim 25 ha Ecologische Verbindingszone aangelegd en 10 km natuurvriendelijke oever.

Geiten en ganzen

Het rietmoeras is als "ruwbouw" gereed. De komende jaren worden en ieder jaar werkzaamheden uitgevoerd om de inrichting te verbeteren. Een opvallende beheermaatregel is het "ontwilgen" van het moeras met hulp van Nederlandse landgeiten. Andere beheermaatregelen zijn onder andere afgraven van klei, baggeren en het planten van rietwortels. Een probleem is de grote hoeveelheid ganzen, die vrijwel onmiddellijk de jonge vegetatie slopen. Hiervoor zijn extra maatregelen nodig.

Video's project Overwaard

- [Herstel rietmoeras](#)
- [Inzet geiten](#)

Vernieuwde Bestrijdingsmiddelenatlas

De Bestrijdingsmiddelenatlas is volledig vernieuwd. Zie <http://www.bestrijdingsmiddelenatlas.nl/atlas/1/1>

Ook in 2020 zijn er geiten met een ponton naar het rietmoeras gebracht. Het gaat dit keer om 24 geiten en een bok. Ze zijn dit jaar met meer en ze kregen een groter gebied om te begrazen.. Medio oktober gingen ze weer naar huis.

Door aangepast beheer is hier een sterke veerkrachtige vegetatie ontstaan die een bufferstrook is tegen afkalving.

De Veldwetering in de polder Groot Wilnis Vinkeveen. Door de beschoeiing is er rust op de oever gecreëerd en kon daarachter een mooie bufferstrook tot ontwikkeling komen.

Oevererosie

Oevererosie in het veenweidegebied is één van de factoren die invloed kan hebben op de waterkwaliteit. Verschillende waterschappen werken aan het beter in beeld krijgen van dit probleem en van mogelijke oplossingen. AGV/Waternet is trekker van een onderzoek, waarvan de resultaten eind oktober zullen verschijnen.

Oevererosie kan de vorm hebben van afkalving (deel van de oever zakt aan de waterlijn in de watergang) of verzakking (een bredere strook van de oever verzakt). Het leidt tot verondieping van het water, meer bagger, meer nutriënten in het water en minder plantengroei. Verlies van draagkracht van de oever heeft ook nadelige gevolgen voor de landbouw. Oorzaken kunnen zijn golven en stroming, waterverzadiging van de oever en veenaafbraak.

Oplossingen zijn zowel aan zaak voor de waterbeheerders als voor de eigenaar van de oevers. Het gaat erom de oever stevig te houden, onder andere door een gezonde vegetatie, stabiele omstandigheden en een gebalanceerd beheer.

Het onderzoek naar veerkrachtige oevers is uitgevoerd voor AGV/Waternet samen met HDSR en enkele andere waterschappen en het Veenweide Informatie Centrum (VIC) en NMI-Agro. Op 11 bedrijven zijn metingen gedaan om een beeld te krijgen van de variatie aan oorzaken die leiden tot oeverafkalving. De metingen omvatten onder andere de taludbreedte en helling, waterdiepte en breedte, dikte baggerlaag, grondsoort en bodemopbouw, waterpeil, inrichting van de oever en oevervegetatie.

Verleasen stikstof in Nieuwkoop

Een van de belangrijkste N2000-gebieden in Zuid-Holland zijn de Nieuwkoopse Plassen. De provincie Zuid-Holland zet nadrukkelijk in op het betrekken van stakeholders in een specifiek gebied. De melkveehouders rondom de Nieuwkoopse Plassen hebben aangegeven mee te willen denken over de uitwerking van de gebiedsgerichte aanpak, met als doel om de gevoelde bedreigingen om te zetten in kansen. Een gebiedscomité werkt hier aan een bottom-up gebiedsgerichte aanpak. Eén van de voorstellen is het verleasen van stikstofruimte in combinatie met verminderen van uitstoot.

[Video met animatie](#)

[Website stikstof coöperatie](#)

Gebiedsgerichte aanpak van waterkwaliteit rond kassen in 's-Gravenzande

Het hoogheemraadschap van Delfland start samen met de glastuinbouwondernemers rondom de Groeneweg in 's-Gravenzande met een gebiedsgerichte aanpak om te komen tot verbetering van de waterkwaliteit. Met mobiele apparatuur worden continu metingen gedaan om eventuele bronnen van vervuiling op te sporen en terug te dringen. Het gaat om het zeventiende glastuinbouwgebied waar het hoogheemraadschap met deze aanpak aan de slag gaat.

[Artikel in Agriholland](#)

Landbouw centraal op RBO werkconferentie 14 september 2020

De bijdrage van de landbouw aan het halen van de doelen voor schoon water stond centraal op de werkconferentie van het Regionaal Bestuurlijk Overleg (RBO) op 14 september. Eke Buis van het ministerie van LNV gaf een presentatie van de voorstellen voor het mestbeleid en het Nitraat Actie Programma. Daarnaast besprak het RBO de mogelijkheden voor een laagdrempelige financiering van bovenwettelijke maatregelen door agrariërs, bijvoorbeeld via een landbouwportaal.

[Korte impressie op www.rijnwest.nl](http://www.rijnwest.nl)

Overzicht beleid landbouw en mest

Het landbouw- en mestbeleid heeft grote invloed om de waterkwaliteit. Er is op dit vlak veel gaande, zoals het nieuwe Europese landbouwbeleid (GLB), het Nitraatactieprogramma (NAP, inmiddels nummer 7), het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) en het stikstofbeleid. En overzichtelijk overzicht, gemaakt door Harm Gerrits, staat op de [website van Rijn-West](#).

25 november: 'Nederland weer vol met vis'

Het webinar 'Nederland weer vol met vis' gaat feestelijk in op 20 jaar ervaringen met het thema vismigratie. Sprekers blikken terug op successen en "lessons learned" en kijken ook vooruit. Waar staan we nu en hoe kunnen we verder voor de toekomst? Samen met pakkende beelden en een discussieplatform waarin de koers van vismigratie in de toekomst wordt uitgezet. [Programma en aanmelden](#)

Video's

- [Onderwaterleven in haven schiedam](#)
- [Ecologisch slootschonen](#)
- [Interviews met nederlandse natuur](#)
- [Rivierkreeften in Leiden](#)

Links

[Risico's medicijnresten](#)
[Biodiversiteit](#)
[Landbouwprojecten Rijn-West](#)
[Pilot Peil, Co2 en biodiversiteit](#)
[Alblasserwaard](#)

Agenda

Komende RBO-vergadering:
 25 november